

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ชื่อผู้เขียน นายบรรยง นาคมา

สาขารณสุขศาสตร์มหบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี ปัทมพันธ์ กรรมการ

อาจารย์ ดร. ทิพวรรณ ประภามณฑล กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันอันตราย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จำนวน 240 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.8 อยู่ในกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 39.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 83.8 ความเพียงพอของรายได้ในครอบครัวอยู่ในขั้นพอใช้ ร้อยละ 62.9 ชนิดของการเกษตรที่ทำส่วนใหญ่คือนาข้าว ร้อยละ 89.6 ในด้านการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรกลุ่มเสี่ยงมีประสบการณ์ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ย 15 ปี ช่วงเวลาที่มีการฉีดพ่นส่วนใหญ่เป็นตอนเช้า โดยใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณตามที่ฉลากกำหนด ร้อยละ 56.7 มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในแต่ละครั้งเพียงหนึ่งชนิด ร้อยละ 38.3 สองชนิด ร้อยละ 31.3 สองชนิดขึ้นไป ร้อยละ 30.4 และเกษตรกรกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 80.8

เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.2 โดยปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เช่น เลือกซื้อสารเคมีที่มีฉลากถูกต้อง อ่านฉลากคำแนะนำก่อนใช้สารเคมี สวมเสื้อผ้าอย่างมิดชิดเพื่อป้องกันละออง

สารเคมี อาบน้ำและฟอกสบู่ภายหลังจากการใช้สารเคมี ไม่ล้างภาชนะบรรจุสารเคมีแล้วนำไปใช้ประโยชน์ แต่ยังมีพฤติกรรมบางประการที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไม่สวมถุงมือขณะเปิดภาชนะบรรจุสารเคมี ไม่ทบทวนทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่หมดแล้วในหลุมแล้วกลับคืนให้มีชีวิต แต่นำไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่า

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายทางโดยใช้สถิติ General Linear Model พบว่า เพศ อายุ ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้คือ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานความร่วมมือ ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติ ในการใช้และการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องแก่เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง การรณรงค์ให้ความรู้แก่เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง ควรคำนึงถึงในส่วนที่เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้และการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ถูกต้อง ใช้สื่อที่เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงสามารถเข้าถึงได้มากอย่างต่อเนื่อง และควรพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายทางอ้อมด้วย เช่น บุคคลในครอบครัว ตัวแทนจำหน่าย/ผู้ขายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

Independent Study Title Hazardous Prevention Behavior on Pesticide Application of Farmer Risk Group in Bang Rachan District Sing Buri Province

Author Mr. Yunyong Nakma

Master of Public Health

Independent Study Examining Committee

Asst. Prof. Dr. Phongtape Wiwatanadate Chairman

Asst. Prof. Somsri Pattamapun Member

Lect. Dr. Tippawan Prapamontol Member

Abstract

The purposes of this descriptive study were to study the hazardous prevention behavior and related factors on pesticide application of farmer risk group in Bang Rachan District, Sing Buri Province. The study sample were 240 farmers in risk group, selected by multi-stage sampling method. Data were collected using questionnaire that constructed by the researcher. The data were analyzed by descriptive statistics, Chi-square test and general linear model.

The results of this study revealed that the majority of farmer risk group (73.8 %) were male in the age group of 41-50 years (39.6 %). About 83.8 percent had a primary level of education; and 62.9 percent had adequate income. Most of them (89.6 %) cultivated rice. As for their exposure to their experience on pesticide usage was 15 years. Most of them used pesticide in the morning. About 56.7 percent followed the quantity limitation instructed on the label; 38.3 percent used only one type of pesticide, whereas 31.3 percent used two types and 30.4 percent used more than two types of pesticide. About 80.0 percent of farmer risk group had never had any symptoms of pesticide poisoning.

The majority of farmer risk group had hazardous prevention behavior on pesticide application at a medium level. Only 64.2 percent had applied pesticide appropriately, for example, selecting pesticide that had correct instruction label, reading pesticide instruction label

before using. They were dressed properly to prevent them from touching chemical. They bathed and soaped well after chemical application, and they did not reuse chemical containers. However, it was found that there were some improper behaviors; for example, they did not wear gloves while opening chemical containers. They did not destroy empty pesticide containers by burying but selling them out.

From the analysis of covariance by general linear model, it was showed that sex, age, knowledge and practice of hazardous prevention on pesticide application were statistically related to hazardous prevention behavior on pesticide application of farmer risk group.

It is suggested that both government sector and non-government organizations concerned should provide proper knowledge, understanding and practice in using and preventing hazards on pesticide application to the farmer risk group. Moreover, the knowledge provided to farmer risk group should be focused on appropriate practice that farmer risk group should know and understand in using and preventing hazards on pesticide application. Furthermore, the media used in providing knowledge should be easily and continuously accessible by farmer risk group including some indirect targets, such as family members, chemical suppliers (shop), and chemical sellers.